

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in ožnanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 18.

V Ljubljani, v soboto 23. januarija 1897.

Letnik XXV.

Njegova ura je prišla!

(Poslal Vo. K. . .)

Te besede so se pokazale nenadoma danes na steni državne zbornice, ko je predsednik baron Chlumecky po rešenih zadnjih predlogih prijel za zvonec in izrazil željo, da izpregovori nekrolog umirajočemu državnemu zboru.

Nastala je smrtna tišina. Poslanci, ki so še trenotek prej živo se razgovarjali in, prijateljsko segaje si v roko, jemali slovo med seboj, zavzeli so svoje prostore in pazljivo se ozrli na Chlumeckega, ki je, mirno in tiho pričenši, risal v živih besedah zgodovinsko podobo in usodo svoje delo dokončavšega parlamenta.

V glavnih potezah je omenjal Chlumecky zasluge, ki si jih je pridobila zbornica, opozarjal na jasne dokumente, ki pričajo in svedočijo o veliki delavnosti in neumorni požrtovalnosti njenih udov.

Nimam namena danes, zasledovati govornika v vseh posameznih točkah in izvajanjih, navesti hočem le markantni mesti njegovega govora in poročila.

Da si je lici tako ranega sklepa prepustil tedanji parlament veliko važnega dela svojemu nasledniku, da si ni, prevozivši hude, hude Scille, prijadral mimo še bolj nevarne Charybde: pogodbe z Ogersko, ki reži še vedno v vsi svoji nevarnosti zlasti Badeniju, je vendar izgotovil letošnji budget. Pripomogel je Cislajtani do lepega napredka v finančnem stanju, dovedel davčno reformo do hvaležnega konca in tako povspešil razbremenjenje nižjih slojev in pomnožil zahteve na kapitaliste. Ponaša se lahko z napredkom na gospodarskem polju, ponosen je lahko na razvoj železnic; kajti nič manj nego 2589 klm. ne znašajo skupno vse proge, ki pouspešujejo dandanes z njegovo pripomočjo promet v naših deželah.

Veliko zanimanje za kupčijske razmere je pokazal parlament s tem, da stoji država dandanes v kupčijski zvezi z vsemi sosedi, zlasti z Nemčijo in Rusijo. Tudi obrtno gibanje našlo je v njem delavnega pospešitelja. Glavnim točkam na izdelanem programu nam je zmatrati regulacije v uradniških plačah in krogih. Le pomislimo, da je ravno ta parlament pomogel okrajnim sodnikom do sedmega razreda, da je olajšal žalostno usodo večnih okrajnih komisarijev.

Zlasti profesorjem, bodisi na vseučilišču, bodisi na gimnaziju i. t. d., zagotovljene so boljše plače in je ta preosnova, ki je čakala toliko časa odrešenja, ona obljubljen in zagotovljen dežela, kjer se bode proforskim krogom godilo izdatno boljše.

Civilna reforma, volilna reforma, kedo se z veseljem in hvaležnostjo ne spominja teh daril, ki jih je poklonil umrli parlament naši državi v trajni spomin?

Poleg teh važnih uspehov pečal se je tudi s težnjami posameznikov, kar nam dokazuje veliko število nujnih predlogov.

Vse to ogromno delo izvršil je državni zbor tekom zadnjih šestih let, trudil se in reševal svojo nalogo v 369tih sejah, ki so trajale včasih hudo dolgo in marsikdaj raztezale se pozno v noč, in doživel štiri vlade.

Danes mu je zapel v roki Chlumeckjevi smrtni zvonec. Vkljub vsemu predbacivanju, da ni bil v zadnjih časih nič drugega nego igrača v Badenijevi „železni“ roki, otrpla stvar brez življenske moči, je vendar ravno v zadnjem času izvršil mnogo važnih zadev.

In ko je predsednik danes proti koncu svojega govora omenjal, da naj se člani ne hudujejo nad neopravičenimi predbacivanji — kajti teh ne manjka nobenemu parlamentu, — ko se je spominjal hudih

in zanj mučnih prizorov, ki so se godili tu v zbornici, ko je navduševal k odhodu zbrane poslanke, naj z mirnim srcem in mirno vestjo stopijo pred svoje volilce in odlože svoje mandate; storilo se je marsikomu — milo pri sre in navdušeni „Dobro“-klici zaorili so po zbornici v znak hvaležnosti na lepih besedah.

Tudi stranke je opominjal, naj se složno pripravljajo na bodoče delo. Lepo so se razvijale v sedanjem parlamentu. Pa za stranke velja, le pomnimo, neki rek: „Leute kommen und gehen, Partheien steigen ins Grab!“ Hohenwart se je poslovil od zbornice in ne bode ga več. Nemška liberalna stranka ni prestala smrtnega boja in razpada sama v in ob sebi. Žalostno stiskal je danes profesor Suess roke svojim prijateljem, vedoč, da niti njega niti njegove stranke ne najde več novi parlament na sedanjem mestu.

Namesto teh starih, razpadlih, nastopile pa bodo nove in življenja polne stranke. Zeleti je, da tudi Slovenci pošljejo v novo zbornico takih mož, katerih glas bo glasno in harmonično udarjal po zbornici za duševne in gmotne koristi našega naroda.

Državni zbor.

Dunaj, 22. januarija.

Gosposka in poslanska zbornica sta imeli danes zadnjo sejo; s tem je bilo končano 11. zasedanje. Gosposka zbornica po kratki debati vsprejme določbe o dotacijah katoliški in grški duhovščini, zakon o podaljšanju rokov za vračevanje posojil po potresu na Kranjskem, državni proračun in fin. zakon, zakon glede oskrbnin onemoglih orožnikov in več drugih manjših predlog. Kardinal in knezonadškof grof Schönborn pri razpravi o dotacijah v imenu avstr. škofov prečita izjavo, v ka-

LISTEK.

Tespijev voz.

Staroveška bajka.

Oj predpust, ti čas presneti . . .

Prešeren.

Nekega večera, ni še dolgo temu, prisopiha v Olimp ves spehan in razgret Apolon.

„I, kje si se vendar tako zdelal, revež?“ vprašujejo ga sočutno bogovi vsi vprek.

„Vodil sem Tespijev voz, sedaj pa mi je tam doli pri Emoni običal v močvirju in nisem ga mogel spraviti naprej.“

„Ali ti niso pomagale muze?“

„O, ušle so mi!“ tarna Apolon.

Vulkan, ves v ognji, hoče kar doli, da potegne tisti ubogi voziček iz močvirja, toda izkušeni Jupiter mu brani, ker je rimski bog, seveda latinsko, rekoč: „Festina lente! Kaj veš ti, kaj je denar! Tespijev voziček, kakor je videti majhen in lahek, ne spraviš naprej brez denarja, zapomni si to!“

Na to skliče J. hitro izvenredno sejo olimpskega senata. Radi nujnosti stvari otvori J. sejo, ne da bi dal prečitati zapisnik zadnje seje, izjavi, da je senat sklepčen, ter dá besedo rednemu poročevalcu v zadevah umestnosti in vede, Apolonu.

Poročevalec Apolon: „Visoka zbornica! Tu imam knjigo, katera je javne znana visokej zbornici, naslovljena je „Hamburgische Dramaturgie“ in spisal jo je nekov Lessing.“

Merkurij: „Poznamo, poznamo, moji pomočniki zavijajo vanjo sir in slanike.“

J.: „Prosim, ne motite govornika!“

Poročevalec nadalje razklada, kako je skušal opiraje se na nauke te knjige spraviti v oskrb izročeni mu Tespijev voz naprej, ter da se mu bo to tudi še posrečilo naposled. Navaja posamezne izreke iz omenjene knjige n. pr. iz glave II.: „Das Theater soll die Schule der moralischen Welt sein“, „Das Theater soll Niemandem, wer es auch sei, Anstoss geben“ i. t. d.

Toda med njegovim govorom poizgubili so se bogovi v kuloarje.

Celo J. izročil je predsedstvo Martu, sam pa konferira z Merkurijem.

Po končanem poročilu Apolona prevzame J. predsedstvo, ter da, v začudenje Apolonovo, na glasovanje nastopni predlog:

„Visoka zbornica sklene, da se vodstvo Tespijevega voza, nahajajočega se v Emoni, sedaj, osobito z ozirom na predpustni čas, izroči Merkuriju.“

Apolon kliče: „Kuloarske spletke!“

Predlog se sprejme z vsemi glasovi proti glasu Apolonovem.

Apolon želi in dobi besedo k faktu opazki, ter vpraša, kako misli Merkurij brez muz, ki so vendar izključno podrejene njemu, Apolonu, voditi Tespijev voz?

Merkurij se smeje in krohota odgovori: „Kaj meni muze, saj mi jih bojo nadomeščale the five sisters Barrison!“

J. malo ponuhlja, potem pa pravi: „Emona potrebuje v svoj prosep neobhodno tudi še baletnih habituejev in baletnih svetovalcev.“

Iz stranske sobe pa, kjer so baš imele vajo „sestre Barrison“, zaslišijo se zdajci prekrasni zvoki duhovite pesmi:

„Linger, longer . . .“

Brodnik.

(Zgodovinska povest. Angleški spisal Antonija Klitsche de la Grange; prevel Ivan Čestimir.)

Drugi del.

Goti.

V.

Zopet samotna koč.

(Dalje.)

Brat in sestra si sedeta nasproti. Z lica se jima zrcali sreča in zadovoljnost, da sta se sešla. Valerija pripoveduje, koliko da je pretrpela, in kako ljubeznjivo da jo je sprejela Melanija, in nadaljuje:

teri škofje obžalujejo, da vlada ni predložila zakona o definitivni uravnavi kongruie, in da se je stolnina vstela med dohodke. Ker pa bi se duhovščini odtegnilo se to malo zboljšanje, ko bi glasovali proti načrtu zakona, zato bodo navzoči škofje glasovali za zakon. Koncem seje prečita predsednik grof Falkenhayn dopis ministerskega predsednika, v katerem naznanja, da je presvitli cesar z najvišjim patentom z dne 22. jan. t. l. razpustil državni zbor ter odredil nove volitve.

Predsednik naglašja, da se blizamo novemu parlamentarnemu življenju, negotovi bodočnosti. Toda naj pride karkoli, gosposka zbornica bo vsak čas gojila svoje domoljubne tradicije v korist države in narodov. Z zaupanjem pa gledamo vedno na našega presvitlega vladarja, ki modro vodi Avstrijo. V znak zvestobe in udanosti zakliče zbornica trikrat »hoch« presvitlemu vladarju.

V poslanski zbornici poljedelski minister grof Ledebur odgovarja na neko interpelacijo glede povodnji pri Jaromeru, da je vlada že storila potrebne korake. Dalje obširno odgovarja na interpelacijo grofa Coroninija in tovarisev gledé namakanja zemljišč pri Trziču (Monfalcone) na Goriskem. Minister naglašja, da se stvar vleče že od l. 1847. Dotični svet meri okoli 7845 oralov ali 4470 ha; troški so proračunjeni na 1,764 000 gld. torej za 808.000 več, kakor določa dež. zakon z dne 6. jun. 1887. Po daljših obravnavah je vlada obljubila 484.800 gld. iz melioracijskega zaklada s posojilom vred. L. 1895 je bil narejen jez za odvod vode iz Soče.

Minister naglašja, da podjetje ne bode koristilo le veleposestnikom, da pa hoče poleg tega podpirati tudi druga kulturna podjetja na Goriskem ne gledé na narodnost prebivalstva.

Nato posl. Neuber poroča o premembi obrtnega reda. Posl. Kronawetter ugovarja, češ, da je določba nazadnjaška, ker loči trgovske pomočnike od slug. Zbornica vsprejme zakon, kakor tudi zakon gledé olajšanja pristojbin in kolekovine za gospodarske zadruge ter zakon o dokladah k plačam svetnikov pri najvišjem sodnem in kasacijskem sodišču. S tem je bil dnevni red končan. Predsednik baron Chlumecky zaključi sejo z daljšim govorom; zahvali se mu za spretno vodstvo posl. vitez Javorski.

Pravosodne razmere.

(Govor drž. poslanca g. dr. Iv. Šusteršiča v državnem zboru dne 16. januarja 1897.)

Mi Avstrijci smo opravičeno ponosni na svoje pravosodje. Dobro, da, izvrstno pravosodje imamo. In za to se imamo zahvaliti sodniškemu stanu, kateri se res odlikuje po svoji temeljiti pravni omiki ter da je gledé pojmovanj vzvišen, neodvisen in objektivni.

Vzlic temu je naše pravosodje v marsičem pomanjkljivo, čemur so pa posebne avstrijske razmere vzrok.

Odlične lastnosti sodniškega stanu, katerih sem prej omenil, se kažejo zlasti tedaj, ko je treba kak

dogodek, predložen sodišču v razsodbo, juridično konstruirati, kar obstoji v tem, da se iz te sestave izvedó logične posledice, to se pravi, v najširšem pomenu besede, da se dožene razsodba. To je vsakako prva sodniška naloga, vendar ni to že vsa naloga sodnikova.

Sodnik naj operira na temelju kakega fakta, katerega si je sam določil. Ta faktum se lahko strinja z objektivno resnico, vendar ni, da bi se moral.

Določitev dejanskega dogodka si osnuje sodnik sam. Ako se ta dogodek, katerega bi imenoval formelni dogodek, strinja z materijelnim dogodkom, z objektivno resnico, potem naj bode sodba še tako juridično utemeljena, še tako logična, je lahko juridično mojstersko delo, — vendar je sodba napačna, ker ni v soglasju z materijelnim pravom.

Iz tega sledi, da je ona sodniška delavnost, ki se zove »kognicija«, ki ima namen, dognati dejanski dogodek, jako važna za razsodbo. Znano Vam je, da ni po starem obstoječem sodniškem redu sodnik niti dolžan, da dožene objektivno resnico, določiti ima le formelno resnico, in nič se ne preiskuje, če se ta resnica vjema z objektivno resnico, temveč jedino na to se gleda, ali se je ta dejanski dogodek določil po onih pravilih, ki so v sodnem redu predpisani.

Drugače je po novem civilnem procesu in kazensko-pravnem redu. Tu mora sodnik poizvedovati po objektivni resnici.

Vendar bi se jako motili, če bi mislili, da se s tem pojem formelne resnice odpravi iz civilnega procesa.

Pojem formelne resnice bival bode tako dolgo, dokler bode kaj motečih se ali speljanih sodnikov in — tudi to moram omeniti — strankarskih sodnikov. Naloga dobrega pravosodja je vedno ta — in zdaj sem tam, o čemur mislim govoriti — da omejuje kar moč razliko med formelno in objektivno resnico, med formelnim in objektivno pravim dogodkom. Namenu primerno naj se uredi ono sodniško postopanje, ki ima določevati dejanski dogodek. Določevanje tega dejanskega dogodka mora biti zanesljivo.

Sodnik naj ima lastnosti, ki so potrebne, da zanesljivo lahko določi nje dejanski dogodek, da se kolikor mogoče redkokadaž zgodi, da bi se formelna resnica ne vjemala z objektivno resnico.

V čem pa obstoji ona sodniška delavnost, katera ima nalogo, da določi nje dejanski dogodek? V tem, da občeje sodnik s svetom pred vsem s strankami, v najširšem pomenu besede, torej s pravda-jočimi se strankami, pričami, izvedenci itd. Ako torej hoče biti pravosodje dobro, je neobhodno potrebno, da je sodnik zmožen s strankami se razumeti. Menim, da ni o tem nobenega dvoma. Zato je potrebno, da ima sodnik popolnoma v oblasti jezik, katerega govore stranke. Toda ni še dovolj, da sodnik stranke umeje, in da nasprotno stranke njega umejo, temveč potrebno je in se zahteva od dobrega pravosodja, da se izpovedbe strank vpišejo v tistem

jeziku v protokol — kjer se sploh kaj vpisuje — v katerem stranke govoré. (Prav res!)

Proti temu bi se morda to ali ono ugovarjalo. — Toda, gospoda moja, pomisli naj se, da ni tako lahko, kaj pravnovažnega v vsej naglici prevajati v drug jezik.

Lahko je kako novelo, roman ali podlistek prevajati. Tu se ne gre za kak izraz, temveč le, da je tendenca beletrističnega dela, da se označijo na tak način opisani, da napravi prevod s tendenco in značaji isti vtis na bralca, kakor izvirnik. Vsa druga je stvar na polju pravosodja. Tu ima večkrat jedna sama beseda odločilen pomen. Večkrat je vse ležeče na povdaku. Vsak jezik ima celo svoje izraze, ki so pravno važni in ki se v drugem jeziku ne dajo z jedno besedo označiti.

Spominjam le gospoda na polje verbalnih deliktov po našem kazenskem pravu. Vzemimo razžaljenje Veličanstva, razžaljenje časti itd. Tu odločuje včasih samo povdarek besede, ali omenjeni izraz spada pod kazenski zakon ali ne. Zato pa je neizmerno važno, da sodnik zna jezik obtoženčev, jezik priči (Živahno pritrdjevanje), da se neposredno prepriča dejansko o pravem dogodku. (Prav res!) Včasih se tudi ne gre za besedo, včasih je vse odvisno od tega, v kaki zvezi je dotični izraz s celim govorom. (Pritrdjevanje.)

Večkrat je odvisno od tendence in nuause cellega govora, katerega govoré različne osebe, ali se more kak izraz obsoditi ali ne. Iz tega jasnega vzgleda nam je takoj jasno, kolikega pomena je za pravosodje, da more sodnik s strankami neposredno občevati, jih neposredno razumeti, njih izpovedbe natančno in zanesljivo zapisovati v jezik, v katerem jih govoré, kjer se sploh, kakor sem že rekel, vodi zapisnik o pravnem redu.

Umevno je — da bi me kdo napačno ne umel — da so dovoljene izjeme, ker sicer bi moral govoriti vsak sodnik vse svetovne jezike.

Izjeme so vsekako. Toda, gospoda moja, ozirati se mora pač na občevalni jezik domačega stalnega prebivalstva. Temu vendar ne bode ugovarjal nihče in iz tega izvajamo, da se smejo in morajo pri vsakem sodišču nameščati izključno le taki sodniki, in sicer pravosodju v prid — imam pred očmi jedino interese pravosodja — kateri so povsem zmožni jezika, katerega govori ljudstvo v okraju, rekel bi skupno naseljeno — naj si bode dotični del prebivalcev v večini ali v manjšini, je vse jedno.

Kajti čisto naravno je, da se razprave, ki se vrše v tem jeziku, pri dotičnih sodiščih dostikrat in enakomerno ponavljajo, in da torej, kakor sem že preje omenil, pravosodje ne more biti dobro v okrajih, kjer so taki sodniki nastavljeni, ki občevalnega jezika svojega okraja ne razumejo, ali ga niso popolnoma zmožni.

Dovoljeno mi bodi, gospoda moja, da pokažem v tej smeri na konkretne razmere. — Ne bodem splošno opisoval avstrijskih razmer, naj se omejim na ozemlje, ki mi je jako blizu; to je kronovina Koroška.

V tej deželi je po najnovejšem štetju med 361.000 prebivalci 101.000 Slovencev in sicer v

„Dragi brat! Govóri mi resnico in odstrani iz mojega srca sumnjo, ki me muči; povej mi, zakaj se skrivaš ko zločinec?“

„Jaz nisem nikak zločinec; zapustil sem samo svojo domovino in ne ljubim svojih rojakov“, odgovori Marcel.

„Molči; jaz ti ne verjamem. Nerač zapusti človek hišo, v kateri se je rodil, malokdo pozabi na kraj, na katerem je vzrastel, nihče pa ne more sovražiti onih, ki govore isti jezik kakor on, in imajo z njim vred isto domovino!“ vsklikne Valerija.

„Domovina? . . . Beseda brez pomena“, vsklikne Marcel razdraženo.

„Mi-li ni domovina zagrenila življenje in rojaki odbili pomoč, za katero sem jih prosil. Toda ne govoriva o tem. Onega dne, ko sem zapuščal Rim, sem ti dejal, da se ali vrnem bogat ali pa, da me ne vidiš nikoli več. Glej nisem se zlagal. Sedaj sem bogat in ne želim ničesar družega, kakor da s teboj delim svoje bogastvo, svojo srečo.“

„Si mar rešil dedščino najinega strica?“

„Ne. Ko sem prišel v Dalmacijo kot siromak, se me upniki zaničljivo prezirali; odšel sem . . . Obupan in brez imetja se napotim v Raveno. Tu se predstavim Honoriju kot rimsk patricij in ga poprosim službe v njegovej vojni. Cesar me prav hladno vsprejme in me uvrsti k lahkooboroženej

vojni. Ker tu nisem mogel upati, da kaj napredujem, zapustim Raveno in odidem k tujcem, ki me prav prijazno vsprejmó. Darežljiv tujec me reši bede in me stori bogatina.“

„Povej mi ime tega dobrotnika, da se ga spominjam v svojih molitvah“, reče Valerija.

„V tvojih molitvah? . . . H komu pa moliš?“ pripomni Marcel z zaničljivim posmehom.

„K Bogu“, odgovori Valerija, „k onemu Bogu, katerega preje nisem poznala; k Bogu, katerega časti Melanija, h kateremu se zateka Decij, pred katerim pada v prah učeni Hijeronim . . . Midva, dragi brat, sva bila zaslepljena grešnika, ko sva mislila samo na ta svet, večno življenje sva pa zamenjala. Bog ni ustvaril človeka zato, da živi in umrje, ne da bi storil kako dobro delo. Ni ga ustvaril zato, da odstopi svoje mesto potomcem, ki bodo izginili, kakor izgine morska pena, brez glasu in brez sledu. Ko bi bil Bog zato ustvaril človeka, bi bilo to pespametno. Modrost vseh modrostij pa ni mogla ustvariti ničesar brez posebnega, nam nerazumljivega namena. Naš cilj je vzvišen; skrbeti nam je za večnost.“

Ko je tako govorila, oblila je rudečica njeno lice, črne oči pa so jej zaiskrile z nenavadnim sijajem.

„Vedel sem, da so ti zmešali slabi razum.“

„Dragi brat, ne zavidam te vsled tvoje modrosti“, odgovori mirno Valerija.

„Poslušaj me, sestra“, nadaljuje Marcel. „Ti moraš iti z menoj. Čaka te sijajna bodočnost. Ljubila si drago kamenje in sviluta oblačila; pri meni se bodeš oblačila ko cesarjeva nevesta. Plesalke te bodo zabavale s petjem in igro; tuji mladeniči se bodo čudili tvojej lepoti in bodo klečali pred tvojimi nogami.“

Marcel je govoril sladko in laskavo, da premami Valerijino srce; le-ta pa ga je poslušala popolnoma hladnokrvno. Ni bila več ona sanjalka ko nekda. Nesreča jo je izučila; čutni užitki in svetne slasti, ki jej jih je brat opisoval z živimi barvami, se niso prijele njenega hladnega srca.

„Hočeš-li iti z menoj?“ vpraša jo Marcel nezadovoljno.

„Da, idem s teboj, pa ne zato, da uživam tvoje bogastvo, marveč da stojim kraj tebe in ti pripovedujem v resnicah, ki vodijo do večnega uživanja. Jedino ta naloga me more ločiti od moje dobrotnice. Zapustiti hočem svoje nekdanje zavetišče in te niti ne vprašam, kam da me popelješ.“

„Se danes moraš iti z menoj; svojej dobrotnici pa ne smeš pripovedovati ničesar“, reče Marcel z zapovedujočim glasom.

(Dalje sledi.)

skupnih masah, večinoma južno od Drave. Na Koroškem je — razven Celovca, ker obsega njegov delokrog vsa dežela in pripada tistim sodiščem, pri katerih se smejo namestiti le taki sodni uradniki, ki so zmožni slovenskega jezika v govoru in pisavi — 12 sodnih okrajev, v katerih prebiva že od nekdaj slovensko prebivalstvo deloma v večini, deloma v znatni manjšini. Ti sodni okraji so: Šmohor, Borovlje, Celovec, Podklošter, Rožek, Trbiž, Beljak, Pliberk, Dobria Ves, Zelezna Kaplja, Velikovec, St. Pavel.

V prid pravosodja na Koroškem zahtevam od visoke justične uprave, da naj nastavlja pri teh sodiščih le take sodnike, ki so slovenskega jezika v besedi in pisavi popolnoma zmožni. Ne oziram se tu prav nič na narodnostno stališče; ne mislim opisovati zgodovine trpljenja koroških Slovencev, zgodovine trpljenja, nasproti kateri je trpljenje nemškega naroda na Češkem najlepša ženitninska veselica (Prav dobro!); če gospodje Nemci iz Češkega govoré o nekaki zgodovini trpljenja, moramo govoriti mi zastran Koroške o mrliškem sprevodu. (Prav dobro!)

Naj omenjam le to — samo mimogredé se dotaknem tega vprašanja — da se je v desetih letih, od 1880—1890, ko je koroško prebivalstvo napredovalo za 3.5 odstotkov, skrcilo število Slovencev od 102.252 na 101.030.

Kaj se to pravi? Slovenci so se ponemčili. In kaj se pravi to, ljudstvo odtujiti njegovemu narodu? Menim, da ni nobeno početje sramotnejše, kakor odtujiti kakemu narodu njegov jezik. (Pohvala.) To sem le mimogredé omenil.

Nočem razpravljati, kakor rečeno, narodnostnega vprašanja; stojim izključno na stališču pravosodja, na stališču pravosodnih interesov. Pri vseh navedenih 12, ali ako privzamemo še deželno sodišče v Celovcu, pri vseh 13 sodiščih, v katerih prebivajo v velikih masah Slovenci, lahko vse uradnike, sodnike, kateri so zmožni slovenskega jezika v besedi in pisavi, seštejemo na prstih jedne roke. To so pač žalostne razmere in to se mora bolj kakor v vsakem drugem interesu, v interesu pravosodja obžalovati. Tu se ne gre za interese naroda slovenskega samega. Vzemimo, da se pri določitvi resnice prikrade kaka napaka, ker ni sodnik zmožen jezika priči, strank, — in pravda bode gotovo nepravilna. Ta napaka pa prav lahko izpade v škodo tudi nemški stranki, in to vsled tega, ker je nastala pomota od strani sodnika pri določitvi resnice, pri razsodbi, vsled njegovega neznanja onega jezika, v katerem so govorile stranke.

Saj tu se ne gre za izključno narodne koristi slovenskega naroda, temveč za življenjsko korist koroškega prebivalstva sploh, kajti težko bi si mogel misliti še kako polje, na katerem bi se šlo bolj za koristi prebivalstva, kakor pravosodno polje. Pravosodje sega globoko v življenjske razmere posameznika. V rokah pravosodja je često premoženje posameznika, je često sreča in obstanek cele družine, življenje, prostost in čast državljana. Od dobrega pravosodja ima skupno prebivalstvo korist, in jaz menim, da je le domoljubno početje, če se kaže, kako pomanjkljivo je pravosodje, le iz tega namena, da se zboljša.

Nj. ekselenci sedanjemu gospodu ministru nečem zastran teh razmer nič očitati. Še le leto dni je v službi in razmere je kot podedovani greh prevzel od svojih prednikov. Razvil se je žalibog na Koroškem nekak zistem, ki se da težko z besedo določiti, katerega bi pa najboljše označil s tem, da se taji dejstvo, da živi tam nad stotisoč Slovencev že od nekdaj.

Nekaka čudna slabost justične uprave je napram gotovim preveč narodnim zahtevam voditeljev nemškega naroda na Koroškem.

Ne umejem tega strahu in dovolil bi si opomniti, da je pravosodje pač gotovo zadnje mesto, na katerem bi se smela državna uprava umikati pred enakimi aspiracijami. Pravosodna uprava ima jedino ta namen, da poišče na najboljši način pravo. Ta namen mora imeti pred očmi. V tej smeri naj bi hodila ravno, široko pot, mirno in častno, nemotena od vsakdanjih bojov, nemotena od narodnostnih strastij, sovražnostij in malenkostnih prepirev.

To je naloga pravosodja, in ta naloga se na Koroškem ne izvršuje, in sicer, kakor se zdi, zaradi narodnostnih sovražnostij — nočem reči, nemškega naroda, ne, nemški kmet je miroljuben človek — temu radi sovražnosti gotovih zapeljivcev nem-

škega naroda na Koroškem (Tako je!), radi ljudij, ki žive od gotovih fraz, ki politično eksistirajo od hujkanja Nemcev proti Slovincem, za katere je to hujkanje jedini politični kruh, od katerega žive. (Prav dobro!)

In justična uprava je — žal, da moram to konstatovati — že več desetletij sem s temi ljudmi veliko preveč računala. (Tako je!) Umikala se je pred njimi in pozabljala na vzvišeno nalogo pravosodja. (Tako je!)

Upam in pričakujem torej od lojalnosti in čute pravčnosti Nj. ekselence gospoda pravosodnega ministra, da bode skušal tem razmeram opomoči. Dobro vem, da bi to ne šlo v enem dnevu. Saj ni mogoče, vse uradnike in sodnike, ki so v teh okrajnih sodiščih nameščeni, premestiti in druge nastaviti. To gre le polagoma, delovati se mora dalje organizirano. Toda naposled bi bil vendar že čas, da se ta princip pravčnosti, katerega sem omenil, začne izvrševati. — To ravno je sedaj najnujnejše, ker je vsled vpeljave novega civilno-pravnega zakona občevanje sodnikovo s strankami veliko večje važnosti.

Zdi se, kakor bi hotel Nj. ekselence gospod justični minister začeti ta princip izvrševati. Jaz za svojo osebo smatram za nekako majhno znamenje imenovanje novega deželno-sodnega predsednika v Celovcu, o katerem sem izvedel, da je slovenskega jezika zmožen v besedi in pismu. (Posl. Koblar: Toda je politični nasprotnik!) Na polju pravosodja ne vprašam po političnih nasprotnikih. Rekel sem izrečno: Postavim se tukaj izključno na stališče pravosodnih interesov. Ne vprašam nobenega sodnika po njegovem političnem prepričanju, temveč le po tem, če ima tiste lastnosti, katere so potrebne, da popolnoma v interesu pravosodja opravlja svojo službo. (Živahno pritrdjevanje. — Posl. Koblar: In objektivni je tudi!) (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. januarja.

Imenovanje deželnih glavarjev za one deželne zbornice, katerih člani so bili letos na novo izvoljeni in ki se še niso sešli v mesecu decembru, se je te dni izvršilo. Na Gorenje Avstrijskem je postal deželni glavar že omenjeni baron pl. Kast, namestnik pa vitez Dierzer; na Solnograškem stolni kapitular Winkler, namestnik dr. Schumacher; na Koroškem grof Goëss, namestnik dr. Metnitz; na Predarlškem Rhomberg, namestnik Ganahl. Novonameščen je torej deželni glavar gorenjeavstrijski. Njegovemu predniku opatu Achleuthnerju je izrazil presvetli cesar svoje Najvišje priznanje za mnogoletno, uspešno delovanje.

Volitve v peti skupini. Povodom raznih priprav za bodoče državnozbornske volitve je važno tudi vprašanje, koliko volilnih mož sme izbrati ta ali oni okraj. Sicer je malone že za vse okraje ta zadeva rešena zakonitim putem, kajti določa se, da odpade na vsakih 500 duš jeden volilen mož. Določa se pa tudi ob enem, da se vzame za podlago točasno resnično navzoče prebivalstvo. Tu je pa mogoč dvom posebno v krajih, kjer je nastanjeno tudi vojaštvo. Tak slučaj je sedaj na dnevnem redu mej drugim tudi v nižje-avstrijskem mestu Wels. Občinski zastop je bil soglasno tega mnenja, da se sme pristevati mej navzoče prebivalstvo tudi vojaštvo, ker je ravno od števila vojaštva odvisna tudi marsikatera višja pristojbina, užitninski davek, aktivitetna doklada državnih uradnikov in tako dalje. Občina tega mesta bi smela izvoliti mesto 18 — 20 volilnih mož. Pri sestavi volilnih zapisnikov pa je cesarsko namestništvo odredilo, da se sme pri tem vpoštevati samo navzoče civilno prebivalstvo, in je to razsodbo potrdilo tudi ministerstvo. Zastop velske mestne občine se čuti s tem prikrajšanega in je sklenil obrniti se s pritožbo do državnega sodišča. Zahteva imenovane občine se nam zdi opravičena s stališča, gori navedenega. Ako se je pa ozirati na to, da vojaštvo ne sme izvrševati volilne pravice, kar se je najbrže vpoštevvalo v prvih inštancah, potem je seveda zahteva neopravičena. Pričakuje se, da poslednja inštanca kmalu izreče svoje odločilno mnenje.

Mladočeški klub ravnokar razpuščenega državnega zbora je sklenil v zadnji seji, da stori potrebne korake v dosego popolne amnestije za politične kazence. Ker pričakujejo češki poslanci marsikake ugodnosti od Badenijeve vlade, se je naročilo, vsem članom mladočeškega kluba, naj se

z ozirom na razne dogodke zadnjih dni strogo ravnajo po klubovih določbah.

Volitveno gibanje. Kakor povsodi tako se je pričelo živahno gibanje tudi mej dosedanjimi, posebno pa še mej novimi volilci gorate Tirolske. Poroča se pa liberalnim listom, da primanjkuje vsem strankam sposobnih kandidatov in da se liberalci mnogo trudijo za kompromis z nemškimi nacionalc, ako poslednji ne bodo kazali preveč »antisemitske barve«. Iz tega se vidi, da manjka kandidatov, ki bi imeli kaj nade na zmago, samo »svobodomiselni« stranki, ki si išče zaveznikov mej nemškimi nacionalc. Ker pa liberalni kolovodje še dvomijo, ali se bodo nacionalc dali vjeti na nastavljene limanice, iščejo si objednem prijateljev tudi pri socialnih demokratih s tem, da prav laškavo poročajo o njihovem gibanju. Na shodu občinskih predstojnikov inomostskega sodnega okraja so se izjavili vdeležniki za direktne volitve, s katerim vprašanjem se mora deželni zbor pečati takoj, ker ni nemogoče, da pridejo novoizvoljeni poslanci poprej domov, predno poteče določena legislativna doba.

Socijalistično gospodarstvo. Ze opetovano smo imeli priliko, opozarjati na »izborno« gospodarstvo pod vladjo socijalističnega štaba. Danes nam je omeniti zopet jednega slučaja, katerega pa navajamo popolno po poročilu monakovske „Allg. Ztg.“ iz Bruselja. „Kakor znano,“ glasi se tam, »prijorili se si socijalisti pri zadnjih občinskih volitvah v novembru 1895 veliko število občinskih zastopov, posebno v onih krajih, kjer so nižji stanovi v veliki večini. Ker belgijska ustava občinam dovoljuje kar najširšo avtonomijo, imeli so socijalistični zastopi popolno proste roke v vsakem oziru in so lahko pokazali svojo umetnost gledé vladanja in uprave. Toda vspehi, ki so se pokazali v tem kratkem času, so žalostnejši, kakor so si jih slikali največji nasprotniki socialno-demokratskega zaroda. Povsod so se pokazali socijalistični voditelji kot brezsrčni Jakobinci in trinogi, ko so odslavljali vse občinske uradnike, ki niso brezpogojno trobili v njihov rog, ter na ta način izpraznjena mesta nameščali s svojimi kreaturami. Razumi se, da so najbolj masne službe ohranili kolovodje za-se in za svoje najbližje privržence. Občinske dohodke niso porabili za skupne občinske potrebe, marveč za vsakovrstne socijalistične poskuse ter polnili z njimi blagajne za stavke in druge agitacijske namene. Predno je poteklo leto njihove vlade, so bile popolno izpraznjene njihove blagajne, in dobrim volilcem, ki so pred 15 meseci pomagali socijalističnim kolovodjem do občinske nadvlade, ne preostaja drugega, nego z ogromnimi novimi davki še nadalje polniti nenasitne žepe ali pa pozvati na pomoč kraljevega komisarja, ki bi napravil zopet red v popolno razdejani občinski upravi.“ — V tem imamo nov dokaz, kako vzorna bi bila socialno-demokratska država.

Italijanska zbornica je predvčeranjim vsled kraljevega odloka prekinila svoje delovanje za nedoločen čas. Skoro vsi italijanski listi trdijo, da bodo uradni časopisi v nepredolgem času objavili drug dekret, s katerim se razpušča zbornica in razpišejo nove volitve, ki se vrše najbrže istodobno, kakor za avstrijski državni zbor.

Anglija in turško vprašanje. Nedavno smo na kratko omenjali prestolnega govora, s katerim se je otvoril angleški parlament, in že tedaj pripomnili, da se je najvažnejših vprašanj prime-roma najmanj omenjalo v prestolnem govoru. Da se je pa zadostilo tudi tej zahtevi, je zagledala beli dan takoj nato takozvana „angleška višnjeva knjiga“, ki se zelo obširno peča posebno s koraki, ki so jih storili evropski poslaniki v tem oziru. V tej knjigi sicer niso razvidni predlogi, ki jih stavijo poslaniki sultanu, vendar pa nam podaja spis precej jasno sliko vsega pogajanja mej raznimi kabineti, posebno mej Londonom, Petrogradom ter Parizom in Dunajem. Iz vsega je razvidno, da je Anglija mej tistimi, ki dreza ostale države, naj naglo rešijo preporno in kočljivo zadevo, Rusija pa mej onimi, ki ne marajo nikomur skriviti las in hočejo le polagoma doseči svoj namen. Z angleško politiko se izme vseh še najbolj strinja avstrijski zunanji minister. Rusija in Anglija pa si nista na jasnem samo glede vprašanja, kavi koraki naj se storé, da se prisili Turčija do pametnih preosnov, ampak tudi gledé trenutka, kedaj naj se sultanu to naznani, ali pred, ali po predložitvi načrta za splošne preosnove. Ker je pa car Nikolaj ona sila, ki še zadržuje splošno akcijo, je umevno, da se tudi ruska zaveznica Fran-

cija ravna natančno po ruskem receptu in odgovarja na Salisburyjeva vprašanja samo tako, kakor vé, da je všeč tudi Rusiji.

Razgled po slovanskem svetu.

Novo podjetje na slovanskem jugu.

Kaj je naše stoletje? — Na to vprašanje, vem, da se bo oglasilo sto in sto glasov: „Naše stoletje je doba napredka!“ A tisočeri blede, izstradani obrazi bodo zagnali krik: „Naše stoletje je doba trpljenja in izsesavanja ubožcev!“ — Nasproti se bo vzdignila četa tolstih kapitalistov, češ, naše stoletje je doba, ko je denar gospodar. Marsikdo bo pa pristavil hudomušno opombo: „Naše stoletje je doba — fraz!“

Kdo ima prav? — Da ne bo nikomur krivo, recimo: vsi imajo prav.

A še jedno stranko moramo zaslišati. Učeni in mirno misleči možje, ki zasledujejo najtajnejše niti človeške družbe, trdijo soglasno, da je naš vek prehodna doba.

Res se zdi, da se dandanes majajo že najmočnejši stebri človeške družbe, javljajo se sovražne moči, ki preté z ognjem in mečem podreti ves družabni red, zatreti vero in kulturo in iz celega človeštva napraviti nemi stroj.

A človeška družba ne bo razpadla. Današnji položaj je naravna posledica duševnih in gmotnih pojavov zadnjih stoletij in bo še v daljni bodočnosti imel svoje učinke. V splošnem vrtenju in vrenju se bo marsikaj izpremenilo, o čemur se nam dandanes niti ne sanja. A narava se ne da razdreti. — Moči, ki se javljajo v zgodovini človeštva, silijo vedno na skrajne tečaje in se tako med seboj paralizirajo. Skrajno radikalne sile hočejo vse prevreči, še luno bi vrgle iz orbite, ko bi jo dosegle, nasprotno pa druge moči grozničavo branijo do zadnje pičice „stari red“.

Niti jednim niti drugim se ne posreči izvesti svojih naklepov, ampak konečni in splošni rezultat medsebojnega kosa je čisto nekaj tretjega, v sredini med obema tečajema.

Proti naravi se ne da nič opraviti, mirovanja pa narava ne pozna, marveč drvi naprej, toda brez skokov.

Vrh tega nad človeštvom bdi višja, očetovska roka, ki sicer včasih zamahne s šibo, a tudi ta šiba je — očetovska. Previdnost božja vodi človeštvo k njegovemu cilju, in cerkev, ta konkretna oblika verstva, ima nepreklicljivo obljubo, da bo trajala do konca dnij.

To je res, a to nas ne opravičuje, da bi mirno počivali in pustili reči, naj tekó po svojem tiru. Stvarnik je zato dal človeku dušne in telesne zmožnosti, da bi bil izvrševatelj njegovih naklepov v stvarstvu.

Zatorej je treba napeti vse moči in porabiti vsa naravna sredstva.

Dandanes je življenje tako vihrasto, da se posameznik sam ne more ohraniti, marveč mora se priklopiti drugim. Težnja po združenju je splošna.

Skrivne in hudobne moči zbirajo vse svoje sile, hočejo spraviti v jedno brezbožno kolo vse narode sveta. To jedinstvo prešinja isti duh sovražstva, zmot, strastij, hudobije, kratko, to je zarota vseh peklenjskih močij. Tej pogubonosni sili se more upreti le dobro vrejena, složna in močna vojska.

Ako so sovražne moči napovedale boj Bogu in njegovi cerkvi, sploh vsaki pozitivni veri, tedaj je potreben splošen odpor. — Vsi, kateri še priznavajo nad seboj vsemogočnega Očeta in Kristusa, njegovega Maziljenca, se morajo združiti v mogočno vojsko.

Ko je nekaj izraelsko ljudstvo v puščavi bilo v stiski zaradi žeje, udaril je Mojzes po pečini in priteklo je obilno vode, da se je okrepcalo vse ljudstvo.

Tako čudodelno palico, zdi se, da ima tudi starček, ki sedi sedaj na Mojzsovi stolici nove zaveze. Z visokimi in neizcrpljivimi idejami napaja svet, z reenobno milim glasom kaže sedanjemu človeštvu naloge in idejale, po katerih naj teži.

In jedna najlepših idej, katere je vrgel med svet Leon XIII., je zjedinjenje krščanskega sveta. Res je, da se je poskušalo že večkrat, a tako nujno še ni bilo nikdar, kakor je dandanes, in tako toplo in praktično še ni te ideje nikdo polagal na srce, kakor sedanji papež.

Najbolj mu je pa na srcu zjedinjenje onih narodov, ki so nam po veri najbližji in katerim je,

kakor kažejo znamenja, v bodočnosti namenjena velika naloga.

Razkol med vzhodom in zahodom je jedna najhujših ran, na katerih krvavi krščanski svet. Pomirjenje teh dveh nasprotnikov je največjega pomena.

Cerkveni letopis.

Izdajstvo laške vlade.

Bridko se je pritožil sv. Oče dne 23. decembra m. l., da so izdali zasmehu in klevetam njegov človekoljubni trud za svobodo ujetih laških vojakov. Te bridke besede so zdaj jasne. Laška vlada je izdala sv. Očeta. Vsi laški katoliški listi pišejo o tem, in liberalni si ne vedo kaj.

Strašno je pretresla vest o groznem porazu pri Adui vsa srca. Ljudstvo je v obupu stiskalo pest. Uporni duhovi so se dvigali. Prestol se je majal. Vlada je bila v neznani stiski. Tedaj obrnila se je skrivaj na sv. Očeta. Sv. Oče naj posreduje pri Meneliku. Menelik gotovo ne bo prezrl njegovih prošenj. Prosi naj ga, da dá svobodo ujetim vojakom.

Sv. Oče, poln ljubazni do svoje ponižane domovine in poln sočutja do nesrečnih njegovih sinov, je obljubil pomoč. Napisal je očetovsko pismo in poslal Makarija z njim k Meneliku.

A glej! Ko je Makarij bil še na potu, zagrmeli so v Eritreji zopet topovi — laški topovi zoper Menelika. Menelik se je raztogetil in z užaljenim srcem je odpisal sv. Očetu, da, kakor bi rad, po tem novem krivičnem napadu ne more ustreči njegovi ljudomili želji.

Kaj se je bilo zgodilo?

Laškemu „večnemu snubcu“ se je posrečila zaročnica s črnogorsko kneginjo Heleno. Italija se je spravila z Rusijo. Rusiji ni bilo prav po godu, da bi sv. Oče dobil prevelik vpliv na jutrovem in jugu. Všeč je bilo carju, da so o svatbi njegove varovanke prosili njega pomoči tudi za Afriko. In res! Za doto Heleni je poklonil carski dar — obljubil je svobodo ujetim vojakom. Ko so si bili Lah svesti carske pomoči, izdali so papeža. Uprizorili so v Eritreji ono komedijo — bila je sama komedija! — in načrt sv. Očeta je bil uničen. Potem pa so se rogali in posmehovali, da se je sv. Očeta trud — izjalovil. Sami pa so s pomočjo ruskega carja sklenili mir.

To je povest sramotnega izdajstva. Laški katoliški listi to soglasno trdijo, a vladni so začeli napadati sv. Očeta in Makarija. Sv. stolici je zadosti klevetanja, zato je dne 18. t. m. „Osservatore Romano“ objavil sledečo noto:

„Zdi se, da je že čas končati to osnovano črčenje monsignora Makarija in poslanstva, ki mu je je izročil sv. Oče. Pomisliti je treba, da tudi molčečnost in potrpnost imata meje. Zgodovina poslanstva monsignora Makarija je dovršena in že deloma znana; svoj čas jo spopolnimo. A ta čas bi utegnil biti zelo prikrajsan, če se bodo še dalje tako sistematiško širile brezsrčne laži in krivična obrekovanja.“

Tedenski koledar.

Nedelja, 24. jan.: 3. po razgl. Gospodovem, evang. Jezus ozdravi stotnikovega hlapca. Mat. 8. Sv. Družina. Ponedeljek, 25. jan.: Spreobrnjenje sv. apost. Pavla. Torek, 26. jan.: Polikarp šk. Sreda, 27. jan.: Janez Zlatoust šk. Četrtek, 28. jan.: Marjeta dev. Petek, 29. jan.: Franc Salez. šk. cerk. uč. Sobota, 30. jan.: Martina dev. m. — Lunin spremen: Zadnji krajec 25. ob 9. u. 7. m. zvečer. Solnce izide: 25. ob 7. u. 36 m.; zaide ob 4. u. 49 m.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. januarja.

(Državni zbor razpuščen. — Novi državni zbor sklican.) Državni zbor je včeraj završil svoje šestletno delovanje. Uradna „Wiener Zeitung“ objavlja cesarjev odlok, s katerim se razpusti državni zbor, razpišejo volitve za novi državni zbor ter se novi državni poslanci sklicujejo k prvi seji državnega zbora dne 27. marca t. l. — Deželna vlada Kranjska na podlagi tega

odloka razpisuje volitve za peto kurijo na 10. marca, za kmetske občine 15. marca, za mesta 18. marca in za veleposestvo 20. marca.

(Shod zaupnih mož katol. - narodne stranke.) Prihodnji četrtek dne 28. t. mes. se vrši v rokodelskem domu, Komenskega (Poljske) ulice št. 10 shod zaupnih mož katoliško-narodne stranke. Shod se vrši popoldne ob 3. uri, ki je gledé dohajanja vlakov v Ljubljano najbolj prikladna za udeležence. Na shodu bo de poročal osrednji volilni odbor o pripravi za prihodnje državnozbornske volitve, posebe o razgovorih gledé osnovanja jugoslovanske skupine v državnem zboru. Nadalje se bo pomnožil osrednji volilni odbor, da bo lažje zmagoval delo za prihodnje državnozbornske volitve. Razposlana so vabila na shod vsem, katere so nam naznanili naši zaupniki. Prosimo gospode, ki tega do sedaj še niso storili, da nam nemudoma odgovoré, da vsi zaupni možje dobijo pravočasno povabila.

(Prevzviš. gosp. knezoškof ljubljanski) so se danes odpeljali z brzovlakom na Dunaj.

(Slovensko gledališče.) Sinoči se je zopet pela krasna Parmova opera „Ksenija“, ki se je občinstvu v kratkem času tako priljubila. Bila je tudi to pot z burnim odobravanjem vsprejeta. Njej so sledili znani ameriški kvinteti „sestra Barrison“, ki pa vkljub vsej reklamí niso nič kaj reusirali. Gledišče je bilo izredno prazno vkljub temu, da sinoči ni bilo nobenega „katoliškega“ bala, in vkljub temu, da so „sestre Barrison“ od „Naroda“ dobile nevhvalno nalogo, v predpustnem času rešiti slovensko gledišče gmotnega propada. — Dixit vulgus!

(Iz Šmartna pri Litiji.) Župan šmartinski na zatožni klopi. Zakaj? Ker javna pota posipa, katere so nalivi pretečenega leta razdajali. Je li to mogoče, bo poprašal marsikdo; ali ni to predpustna šala? Nikakor ne, istina je! Poslušajte! Iz Litije pelje lepa deželna cesta skozi Šmartno naprej na Dolenjsko. Promet je bil že od nekdaj na tej cesti zelo živahen, posebno ko še ni bilo železnice na Dolenjsko, in je še dandanes, če prav ne tako kot prej. Zato je tudi cesta ob suhem vremenu silno prašna, ob deževnem pa blatna. Krivda ne zadene nikakor slav. okr. cestni odbor, ker ta pač ne more vsak dan ceste pomesti ali postrgati; kar pa nasipanje zadene, za to pa pridno skrbi. Ni čudo toraj, da jo vsakdo, ki gre iz Litije v Šmartno ali nasprotno, rad udari po prijazni javni pešpoti, ki pelje za vrtmi Ustjanov in Šmarčanov, da se tako izogne ali vozovom, ali prahu, ali blatu na glavni cesti. A zadnji nalivi so to pot silno poškodovali. Vsakdo, ki je šel po njej, je godrnjal in zabavljal čez Šmarčane, kako da so zanikerni. Popraviti jo pa le ni hotel nihče. Ne vaški zastop, ne dotičniki, ki imajo svoja posestva ob tej poti. Slednjič se pa poprime te stvari naš vrli gospod župan Al. Susteršič; dà napeljati nekaj voz gramoz in jo tako za prvo silo popravi. In sedaj — mu je gotovo vse hvaležno? Da, hvaležni smo mu, in hvaležen mu mora biti vsak pameten človek. Vendar našli so se trije ali štirje najbližnji sosede, ki ugovarjajo popraví — bržkone jih mimogredoči pri počivanju motijo — in zahtevajo od županstva, da se gramoz, s katerim se je pot posula in popravila, odstrani, drugače dobi vso stvar sodišče v roke. Smešno, ali ne! No pa kaj hočemo, živimo ravno v predpustu in tedaj si človek marsikaj lahko razlaga. Šmarčan.

(Volitve v trgovsko zbornico.) Volilna komisija za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani naznanja izid volitev, katere so se izvršile 14. januarja 1897 za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani. 1. Od 595 volilcev I. in II. volilnega razreda trgovinskega odseka volilo jih je pravilno 162. Izvoljeni so za člane trgovske in obrtniške zbornice naslednji gg.: Karol Pollak, trgovec v Ljubljani s 141 glasovi; Vaso Petričič, veletržec v Ljubljani s 139 glasovi; Avgust Skaberne, trgovec v Ljubljani s 135 glasovi. 2. Od 2819 volilcev III. volilnega razreda trgovinskega odseka volilo jih je 515 pravilno. Izvoljena sta bila za člane trgovske in obrtniške zbornice gospoda: Ivan Krajač, knjigotržec v Novem mestu s 482 glasovi in Franc Omerša, trgovec v Kranju s 435 glasovi. 3. Od 25 volilcev I. volilnega razreda obrtnega odseka (velika industrija) volilo jih je 16 pravilno in izvoljena sta bila za člane trgovske in obrtniške zbornice gospoda: Ivan Baumgartner, tovarnar v Ljub-

ljani s 16 glasovi; Andrej Gassner, solastnik tovarne v Tržiču s 15 glasovi. 4. od 9938 volilcev II. volilnega razreda obrtnega odseka volilo jih je 2046 pravilno in izvoljeni so bili članom trgovske in obrtniške zbornice gg.: Anton Klein, lastnik tiskarne v Ljubljani s 1993 glasovi; Josip Kušar, lastnik mlina in državni poslanec v Ljubljani s 1661 glasovi; Josip Lenarčič, tovarnar na Vrhniki s 1656 glasovi; Franc Kollmann, steklar v Ljubljani s 1622 glasovi. 5. Od 24 volilcev III. volilnega razreda obrtnega odseka (rudarstvo) volilo jih je 9 pravilno in izvolili so članom zbornice gospoda Karola Luckmanna, ravnatelja kranjske industrijske družbe na Jesenicah z 9 glasovi.

(Osobna vest.) Deželni predsednik baron Hein se je danes zjutraj z brzovlakom povrnil v Ljubljano.

(Državna podpora.) C. kr. kmetijsko ministerstvo je dovolilo za vravnavo Bistrice pri Bregu, občina Sv. Križ, 7000 gld. Deželni odbor je v isti namen odločil 2100 gld.

(Iz Rovškovega fotografskega zaveza) prišla je te dni kaj zanimiva slika: Ljubljana od južne strani. Prizor je povzet o priliki poprave trnovske župne cerkve iz odra jednega trnovskih zvonikov. Slika torej ni zanimiva samo v izborni izvršitvi vseh detailov, temveč tudi radi tega, ker slike Ljubljane od te strani še nimamo in ker vsled odstranitve odrov mora Rovškova slika v tem oziru ostati jedina. Slika je s kartonom velika okoli 90 cm ter velja 7 gld.; dobivale se bodo pa tudi manjše slike s primerno nižjimi cenami. Slika je razstavljena v prodajalnici g. Kollmanna, na kar opozarjamo podpornike domače umetnosti.

(Potres.) Neko lahko tresenje so nekateri čutili sinoči ob 9. uri. — S Kamnika: Tukaj je bil tudi potres, in sicer v nedeljo zvečer ob 1/10. uri in včeraj, t. j. petek zvečer ob 1/10. uri; najpoprej je zabobnelo z jednim sunkom, katera sta se v prvem nadstropju močno čutila.

(Liberalno gospodarstvo.) Ob letošnjem proračunu za l. 1897 občine Trnovo na Notranjskem smo izvedeli, da je občina Trnovo za 400 gld. oškodovana. To škodo je povzročil bivši župan Urbančič. Pred par leti pričel je namreč ta silni mož pravdo z nekim trnovskim posestnikom, ki ni dovolil vzdigovati ceste nad svojo hišo, ker mu je vsled zasipa voda silila v stanovanje. A ves ugovor siromakov Urbančiča ni brigal in vsi pametni razlogi niso pomagali. Urbančič je posestniku hišo zasul in pričela se je pravda. Prihajala je komisija za komisijo tako dolgo, da so Urbančiču dopovedali, da z glavo skozi zid ne gre. Pravdo je izveden Urbančič izgubil z dostavkom, da vse pravne stroške plača. Pa kaj da si je on glavo razbil ob svojem — trpela je občina, ki bo dobro pomnila nespamet nekdanjega svojega župana. 400 gld. je šlo iz občinske blagajne in ne bo jih nikdar več. Tako se po liberalnem receptu pomaga kmetu. Ko se je moža vprašalo, zakaj je občini tako škodo učinil, ni vedel odgovora. Res uboga občina, dokler so jej taki možje načelovali! Občinarji se vsled tega opravičeno hudejejo. Pomankanje povsod, revežev čedalje več, z občinskim premoženjem se pa dela kot bi bilo kaj proč metati. A kaj zato kaj ne Urbančič in tovariši, saj je kmet neumen! Da imate prav — bil je neumen, ker se vam je dal tako dolgo za nos voditi.

(Mlekarska zadruga v Trnovem.) Tista stranka, ki je pred poldrugim letom zborovala med popoldansko službo božjo v župnišču in se vsled očitanja tožiti jela, pa se blamirala, je pretečeno nedeljo po popoldanski službi božji v šoli mlekarsko svojo tajnost ponujala poslušalcem. — Gospodje osnivalci že dolgo kličejo kmete v svojo zadrugo ali zadrgo; a ta prebiti kmet jim neče na limanice sestiti. Kako bi jim tudi verjel, saj so ravno ti možje pred par leti se najhuje gromeli zoper vživanje občinskih pašnikov. In res so se pašniki zatrli. Toda Bog vam daj srečo na vašem podjetji, saj ste dolgo tuhtali in mojstrovali. Če bote ljudstvu kaj pomagali in nele samim sebi, vas bomo pa pohvalili. Torej le preskrbite ljudem paše, pa bote molzli in sirili.

(Darovi.) Za pogorelee v Hrenovicah č. g. A. Lovšin, župnik na Dobrovi, 2 gld. Č. g. Mih. Saje, župnik v Stangi, 3 gld. — Za Jeranovo dijaško mizo: Č. g. Ant. Hočevan, župnik na Brezovici, 3 gld. G. F. Ks. G. iz Idrije 10 gld. Č. g. Fr. Jare, župnik na Mirni, 3 gld. Neimenovan 10 gld. Prijatelj za

fizol 2 gld. Č. g. Fr. Kregar, župnik v Javorjah, 3 gld. — Bog plačaj!

(V deželni bolnišnici ljubljanski) izpraznjena je služba sekundarija z letnim adjutom 600 gld. Prošnje za to službo poslati so vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 20. februarja 1897.

(Koroški deželni glavar in njegov namestnik.) Iz Celovca dne 22. januarja. Danasnja »Celovčanka« objavlja cesarski patent, da je poleg drugih tudi naš deželni zbor sklican k novemu zasedanju dne 26. t. m. Ob enem naznanja, da je deželnim glavarjem imenovan grof L. pl. Goëss, njegovim namestnikom pa celovski podžupan dr. G. pl. Metnitz. Da imata imenovana zasedati častna sedeža v naši dež. zbornici, o tem se je ugibalo že precej časa. Po odstopu dr. Erwein-a se je kar imenoval grof Goëss kot njegov naslednik. Grof Goëss je liberalac stare korenine in kajpak nasprotnik Slovencev. V bivšem dež. zboru je on imel redno poročila o šolskih zadevah. — Dr. Metnitz je kot zastopnik »mladih« t. j. nemških nacionalcev zasedel stolec, na katerem je precej let mirno sedel njegov prednik pl. Hillinger. Le-ta gospod je do zadnjega mislil, da mu ostane i sedaj še to dostojanstvo. Varal se je. »Es war' zu schön gewesen, es hat nicht sollen seine«, se sedaj lahko tolaži z marsikaterim drugim staroliberalnim v zadnjem času propalim »velikašem«! Je že taka dandanašnji v naših »fortsritih« časih, da jajce več kot puta vé, da nemškonacionalni paglavci požirajo svoje liberalne očete! — Torej pl. Hillingerju prav nič ni pomagalo, da je s pomočjo svoje »boljše polovice« začel v zadnjem času prav ostentativno udarjati na nemškonacionalno struno, kakor sem pojasnil zadnjič v članku »Res carinthiacae« št. 8. t. l. — Delovanje deželnega zbora se bo vrtelo po starem tiru, dasi zasede mnogo stolov precej novih močij. Nasprotni bodo slej kakor prej našim težnjam v verskem, narodnem in gospodarskem oziru! Razmerje strank v novem zboru bode tako: Nemškonacionalni zvezi je pristopilo 19 poslancev. Poleg teh je 14 liberalcev, 3 Slovenci, 1 nemški konservativac in virilni glas mil. g. knezoškofa. —rn—

(Iz Celovca.) Semestralne skušnje v tukajšnjem bogoslovju se vrše prihednji mesec pod predsedstvom mil. g. stolnega prosta dr. Müllerja, in sicer od 8. febr. do 27. febr.

(Priprave za državnozbornske volitve na Koroškem.) Poroča se nam: Razne stranke se že pripravljajo na volilni boj za državni zbor. Volitve utegnejo biti prav viharne. Minulo nedeljo se je vršilo že več shodov. Posl. Peitler je imel dva shoda, v Penku in Kolbnicu. Bila sta dobro obiskana, tudi od nasprotne strani. V Kolbnicu se je n. pr. župan Walter pritoževal, da slovenski časopisi preveč »hujskajo!!« — Isti dan so nemškonacionalci zborovali v Kotičah v Ziljski dolini. Prišel je tja ves nasprotni generalštab s posl. Steinwenderjem na čelu. Napadali so delovanje krščanskih strank. Odgovarjal jim je zelo spretno in neustrašeno stolni vikarij G. Weis. Ko je govoril, delali so nasprotniki strašen hrup, s kričanjem in pobijanjem po mizah so hoteli g. Weisu zabraniti besedo. Privlekli so celo nekega psa v sobo, in ga navijali tako, da je cvilil!! Ta se pač podá našim nemškim nacionalcem, kateri imajo visoko zadačo, širiti — »nemško kulturo«. Daleč so že prišli ž ujo, prav na — p s a. Weisu je odgovarjal Steinwender. Ko mu je Weis ugovarjal, razkačil se je Steinwender tako, da je z roko in vrčkom udaril v mizo in zakričal proti Weisu: »Sie verfluchter Pfaff, frecher Pfaff!«. Zaradi teh besedij bode Weis vložil tožbo. Vidi se, s kakšnim orožjem delajo nasprotniki. Najljubše so jim psovke. — Na vso moč delajo na to, da izpodrinejo Peitlerja. Proti njemu so postavili že kandidata, posestnika Werniša. — Krščanska stranka na Koroškem udeleži se tudi volitve v peti kuriji. Osnova se je za to v Celovcu poseben volilni odbor. —rn—

(Sejmi po Slovenskem od 25.—30. jan.) Na Kranjskem: 25. v Ljubljani (8 dni.) Na Štajerskem: 25. v Artičah, Studenicah, Gomilici, Slov. Gradcu; 29. v Št. Jurju ob Tabru za živino in blago. Na Primorskem: 26. v Divači, 28. v Gorici.

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so zadnji teden poslali: Sentspeterska zenska podružnica v Ljubljani 104 gld. 20 kr., g. Nikolaj Sadnikar od moške podružnice v Kamniku 14 kron 60 vin., katere je nabrala gđc. Josipina Jeručeva pri veselici v Čitalnici; g. učitelj Jos. Stritar 5 gld., katere je nabral o priliki občnega zbora »Pevskega društva v Braslovičah«; g. Rajko Perusek, c. kr. prof. v Ljubljani, 5 kron za novo leto, in g. veletržec Iv. Perdan kot založnik vzigalic družbe sv. Cirila in Metoda 200 kron. Bog povrni družbinim dobrotnikom! Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Pevsko društvo »Slavec«) priredi v teku letošnjega predpusta še naslednje veselice, in sicer v nedeljo, dne 31. januarja in 14. februarja »zabavne večere« s prosto zabavo v društvenih prostorih v »Narodnem domu«. Pristop k tem večerom imajo samo člani (podporni in pevi) in njihove rodbine, ali pa po njih vpeljeni gosti. Vstopnine ni. Posebna vabila za ta večera se ne razpošiljajo. Začetek vselej ob 7. uri zvečer. Pustno nedeljo, dne 28. febr. pa bode običajna »Slavčeva maskarada« v telovadnici »Narodnega doma«, za katero je pomnoženi odbor že pričel svoje delovanje.

(»Slov. pevsko društvo v Ptuiju«) naznanja z ozirom na meseca avgusta 1896 objavljeni »Poziv slov. skladateljem« sledeči uspeh: Došlo je v tekmovanje od 21 skladateljev 48 skladb, in sicer 29 moških, 18 mešanih zborov in jeden samospev s spremljevanjem glasovira. Primerjaje število letošnjih skladb z lanskimi nam je z veseljem konstatovati, da je njih število poskočilo za 23. Izid tekmovanja priobčeli bodemo, kakor hitro nam dojde poročilo ocenjevalcev. Odbor.

(Narodna čitalnica v Ptuiju) ima v v smislu § 13 pravil svoj občni zbor dne 2. svečana 1897 ob 2. oziroma 3. uri popoldne s sledečim vspehom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Poročilo tajnika, blagajnika in računskih pregledov; 3. Volitev predsednika, odbornikov in računskih preglednikov. 4. Slučajnosti.

(Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju) prejelo je poslednji čas sledeča darila: V Brežicah je darovala slavna posojilnica 10 gld. V Celovcu je daroval slavni slovenski klub po gg. Th. Schreyu in Vek. Legatu 5 gl. Na Dunaju: Gosp. Viljem Pfeifer, državni poslanec, društveni ustanovnik itd. nabral je mej p. n. gg. slovenskimi državnimi poslanci 60 gld., katere so darovali: Visokorodni g. Alfred Coronini, veleč. g. dr. Lavoslav Gregorec, veleč. g. dr. Anton Gregorčič (društ. ustan.), g. dr. Andrej Ferjančič, eksce. Karol grof Hohenwart, vleč. gosp. Anton Koblar, g. Vilj. Pfeifer (društ. ustan.), gosp. Fr. Povše, g. dr. Ivan Šusteršič in g. Fr. Višnikar — vsak po 5 gld. — Na Dunaju so dalje darovali gg.: Anton Globočnik pl. Sorodolski, vladni svetnik itd. 10 gl.; dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, c. kr. tajnik v finančnem ministerstvu 6 gld.; dr. Pavel Turner (društ. ustan.) posestnik itd. 10 gld.; Jos. Stritar, c. kr. prof.; dr. Janko Paik, c. kr. prof.; Borodinov; Jos. Sturm, dež. posl. v V. okraju, c. kr. prof. akad. slikar; Žiga Sežun, c. kr. likvitor in l. P po 5 gld.; dr. Janko Hočevan, odvetn. kandidat 10 gld.; Fr. Svetič, vzgojevalec 4 gld.; Janez Ile, c. kr. pol. nadkomisar 3 gl.; Preostanek za Ivan Navratilov venec slovenskega kluba 3 gl. 50 kr. V Gorici je daroval: N. N. 20 gld. V Gradcu: G. dr. Ivan Klasine, dvorni in sodni odvetnik 3 gl. Pri Sv. Jurju ob Taboru: Veleč. g. Fr. Zdolšek 5 gld. V Kalugi (na Ruškem) g. Božidar Štifter, c. kr. prof. (po V. Legatu v Celovcu) 1 gld. V Idriji je nabral gosp. Vinko Kolšek, c. kr. notar 16 gld., katere so darovali: Veler. g. pl. Premierstein 5 gld.; gg.: Vinko Kolšek, Dragotin Lapanje, Jos. Šepetavec, nadoskrbnik Lanciger, c. kr. sodni pristav Fr. Milčinski, c. kr. pošta Václav Helmich, inženir Drag. Svoboda, Ivan Gruden, Falka po 1 gl., Milka, Poldka Madinka, N. N. po 5 kr. V Konjicah je društvu daroval g. dr. Ivan Rudolf, odvetnik, posestnik itd. 5 gld. V Kranju: g. Viktor Globočnik, dež. posl., c. kr. notar itd. 5 gld. V Krškem je nabral mestni župan g. dr. Tomaž Romih 4 gl. 50 kr. Nadalje so darovali v Ljubljani g. Makso Pleteršnik, c. kr. gimn. prof. 5 gld.; v Radgoni: veleč. g. Leop. Vozlič, kaplan 1 gl.; v Ribnici (na Štajerskem) veleč. g. župnik Fr. Hrastelj 5 gl.; v Stillfriedu (na Nižje Avstrijskem) veleč. g. župnik dr. Mih. Mogolič 5 gl.; v Trebnjem c. kr. notar g. dr. Emil Orožen 3 gl.; v Tolminu g. dr. Karol Triller, odvetnik 5 gl. Iskrena hvala za vsako darilo, posebej še gg. drž. posl. V. Pfeiferju, notarju Vinc. Kolšku in krškemu županu dr. T. Romihu, ki so darove nabirali. Bog plati! — Daljše darove vsprejema društveni blagajnik veleč. g. dr. Fr. Jančar, monsignor, papeški komornik, župnik nemškega viteškega reda na Dunaju, I., Singerstrasse št. 7.

(Trgovska in obrtniška zbornica.) [Dalje.] Načrt zakona glede oznamenil izvira o prometu blaga dopolnjuje določila §§ 46, 47, 49 in 50 zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39, in

zakon o obrani znamk z dne 6. januarja 1890, drž. zak. št. 19. V § 1 načrta se določa, kdor na blagu ali tega ovitku namenoma napravi napeno oznamenilo o izviru blaga, isto osobito napeno oznamenjuje z imenom ali grbom kake države, dežele, pokrajine, kakega kraja, kdor namenoma prodaja, ponuja ali sicer v promet stavlja blago s takimi napadnimi oznakami o izviru, dalje kdor se namenoma poslužuje takih napadnih oznak o izviru pri naznanilih, trgovskih pismih, cenikih, računih, spremnicah in drugih prometu blaga služebnih razglasilih, je kriv prestopka in se ima kaznovati z zaporom jednega tedna do treh mesecev, s čimur se lahko spoji tudi denarna globa do 500 gld., ali z denarno globa od 5 do 500 gld.

V § 2 se določa, da je kriv prestopka, kdor stori v § 1 kaznovana dejanja iz malomarnosti in se ima kaznovati z zaporom od treh do 14 dni, s čimur se lahko spoji tudi denarna globa do 100 gld., ali z denarno globa od 5 do 300 gld.

Po § 5. zakona je določbe zakona uporabiti tudi pri vrstah blaga, ki spadajo pod zakon glede prometa z živili.

Po § 4 kaznivost s tem ni izključena, če se rabijo oznamenila o izviru s premenami, katere more navadni kupovalec blaga le spoznati, če je posebno pozoren.

V § 6. se trgovinski minister pooblašča, da za gotove vrste blaga naredbenim potom propiše, da je na takem blagu ali njegovem zavitku napraviti izrecno oznamenilo o izviru blaga, ali da se vsaj sme le, če ima izrecno oznamenilo o izviru, prodajati, ponujati ali sicer stavlja v promet. Predno se izda ta naredba, je po § 7. vprašati trgovske in obrtniške zbornice, ki imajo zaslišati udeležene obrtne zadruge in, če se gre za surovine, tudi poljedelske in gospodarske koristi zastopajoče družbe. Prestopek te naredbe je kaznovati tudi z zaporom ali z denarno globa.

Zbornica je povabila udeležene kroge, da izreko svoje mnenje o načrtu zakona. Došel je pa le jeden odgovor, v katerem se pravi, da naj se zakon izda v interesu industrije in da ni nasvetovati nobene premembe.

Odsek se je tudi podrobno bavil z zakonom in pripominja le, da ta more reelno produkcijo in solidno trgovino podpirati in kupujoče občinstvo varovati škode. Predloženi načrt zakona odgovarja po mnenju odsekov čutni potrebi in ga bodo brezdvomno solidni kupčevalci in konsumenti z veseljem pozdravili. Ker odsek ni načrt zakona nič premenil, predlaga poročevalec:

Zbornica naj v tem smislu poroča.

Predlog se sprejme.

XV. Zbornični svetnik Z i t n i k poroča o prošnji občine spodnjedrijske za dovolitev še jednega živinskega semnja dne 10. marca vsakega leta. Občinsko predstojništvo utemeljuje prošnjo s tem, da živino-rejci na slabo obiskanih semnjih v Idriji ne morejo prodati živine in jo morajo goniti na druge semnje, da je Spodnja Idrija pripraven kraj za semnje in da se bodo s pomnožitvijo semnjev povišali občinski dohodki. Proti semnju se izrekati sejmski občini Spodnji Logatec in Žiri, ker bi semenj z njihovimi kolidoval. V Spodnji Idriji so vsako leto štiri letni in živinski semnji. V bližnji Idriji je tudi pet semnjev vsako leto in v idrijskem sodnem okraju je v vsem 19 semnjev.

Občina Spodnja Idrija je tudi že lansko leto prosila za pomnožitev živinskih semnjev. Svojo prošnjo je podprla z istimi razlogi kakor letos. Zbornica se je takrat izrekla proti prošnji. Ker se razmere od lanskega leta niso spremenile in dosednji semnji v Spodnji Idriji zadoščajo ondotnim potrebam ter se je ozirati na utemeljena ugovora sejmskih občin Spod. Logatec in Žiri, se odsek pridružuje mnenju c. kr. okrajnega glavarstva logaškega z ozirom na to, da bi bila zaprosena pomnožitev semnjev v narodnogospodarskem oziru kvarljiva, predlaga: Cestita zbornica naj se v svojem poročilu na c. kr. deželno vlado izreče proti pomnožitvi semnjev v Spodnji Idriji. — Predlog se sprejme. (Dalje sledi.)

Telegrami.

Dunaj, 23. januarja. Presvetli cesar je vsprejel včeraj popoldne zunanega ministra grofa Goluhovskega v daljši avdijenci.

Dunaj, 23. jan. „Wiener Zeitg.“ objavlja dva cesarska patenta. Prvi govori o razpustu državnega zbora ter takojšnjem razpisu novih volitev, drugi pa določa, da se snide novi državni zbor dne 27. marca. „Fremdenblatt“ poroča, da se prično glavne volitve dne 9. marca. — „Wiener Zeitg.“ objavlja nadalje spremenjene določbe dodatka k državnozbornskemu volilnemu redu za Češko, Dalmacijo, Galicijo, Solnograško, Kranjsko, Bukovino, Goriško in Gradiško.

Berolin, 23. januarja. Upravitelj ruskega zunanega ministerstva, grof Murawiew je dospel včeraj iz Petrograda in odpotoval po kratkem odmoru v Kodanj.

Petrograd, 23. januarja. „Novosti“ poroča iz Tiflisa, da se je nad 40.000 armenskih prebivalcev naselilo na ruskih tleh. Vsled mraza in lakote je umrlo mnogo otrok.

Pariz, 23. januarja. „Agence Havas“ poroča iz Madrida: Iz Manile se javlja, da so naročili vstaši pri neki belgijski tvrdki v Hongkongu 30.000 pušk. General Weyler je naročil vsem načelnikom manjših pokrajin, naj v treh dneh uničijo vse nasade in bivališča v provinci Havana in vstaše tako dolgo oblegajo, da se vdajo.

Rim, 23. januarja. Kardinal Bianchi je umrl včeraj v starosti 80 let.

Brindisi, 23. januarja. General Baldissera je dospel včeraj iz Masave in se podal zvečer v Rim.

Rim, 23. januarja. Velika večina der- višev namerava odriniti proti Amidebu. Ital- janske čete se marljivo organizujejo.

Proti hripavosti

učinkujoče, kašelj omehčujoče, sliz razkrajajoče sredstvo je prsi sirup lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), kateri se uporablja prav uspešno. — Cena steklenici 35 kr., 12 stekl. gld. 3'60. 123 (50-46) 3

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina 24. urah v mm.
22	9. zvečer	725 8	0-2	brezv.	sneg	
23	7. zjutraj	727 6	-1-7	sl. szah.	sneg	26-1
	2. popol.	722 3	1-5	sr. svzh.	"	
Srednja včerajšnja temperatura -0-3°, za 19° nad nor- malom.						
Sinoči ob 9. uri slab potres.						

Umrli so:

21. januarja. Ana Maršal, zdravnikova vdova, 69 let, Sv Petra cesta 43, otrpnenje srca.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Velika 50 krajcarska loterija v Inomostu.

22 7

Glavni dobitok

75.000

kron v gotovini
z 20% odbitkom.

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Žrebanje
nepreklicno 20. febr.

(134) 1

1023

Velika izbira lepih, porabnih daril za božič in novo leto!

Najboljše **ure** po najnižjih cenah.

Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Največja zaloga

verižic, uhanov
in prstanov.

Zaloga Styria-koles in raznih drugih zistemov.

Mehanična delavnica na Poljanah št. 31 v lastni hiši.

Ceniki so franko na razpolago.

Novost: **Stenske (Pendel-) ure** z godbo
po jako nizki ceni.

711 15

Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg, nasproti rotovžu.

Najboljši
fabrikat!

I. kranjski

laneno-oljniati firnež.

I. kranjsko

čisto laneno olje.

Siccativ-firnež (sušilo)

priporoča najceneje 59 104-2

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, fir-
nežev, lakov in kleja v Ljubljani.

V lekarni se tudi dobiva: Pristno francosko žganje v originalnih steklenicah po 60 in 40 kr., med. konjak, med. malaga, najboljša, vse po najnižjih cenah. Železnato kineško vino, sagrača vino (odvajajoče) itd.

Družinska menthol-ustna in zobna voda

je najcenejša in najboljše nadomestilo odola in enakih ustnih vód.

Velika steklenica velja 80 kr., 6 stekl. velja gl. 4.— franko.

Ta esenca nima nikakih ne ustom, ne zobem škodljivih snovi, marveč le dobro učinkuje.

Mr. Ph. Mardetschlaeger, kemik in lekarnar.

Menthol-zobni prašek, 1 kositarina škatljica 30 kr.

Ker ne oddajam v zalogo svojih izdelkov, naj se cenj. naročniki blagovolijo obračati naravnost na 54 52—2

lekarno „pri zlatem orlu“ v Ljubljani, poleg železnega mosta.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

Raba tega v zamašek vžganega znamenja in ru-deče vrelske etikete se priporoča kot varstvo proti pogostim ponaredbam

Mattonija Giesshübler kislá voda.

LUDOVİK BOROVNIK

= puškar =

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. — Tudi predeluje stare samokresnice, vzprejema vsakovrstna popravila in jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. 655 52—18

Slovenski in nemški ilustrovani ceniki zastoj.

Zobozdravniško obvestilo!

Da preprečim neosnovane govorice, uljudno obveščam sl. p. n. občinstvo, da dospem v kratkem v Ljubljano, kjer stalno ostanem

Velespošt.

Avg. Schweiger
zobozdravnik.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Enchiridion Liturgicum in usum Clericorum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit Jos. Erker. Cena 1 gl. 50 kr.

Koledar katol. tiskovnega društva za 1897, lepo vezan, s svinčnikom, priročen zlasti gg. katehetom zaradi imenika učencev in učenk. Cena neudom 1 gl. 20 kr.

521 52—28

Preč. duhovščini vlijudno priporočam svoje delavnico za slikarjio na steklu, zlasti za izdelovanje cerkvenih oken z umetno slikarjio Ed. Stuhl v Gradcu, Annenstrasse 35. Najboljša spričala in pohvale za izvršena dela razpošiljam na zahtevo.

Kdo pije

Kathreiner-Kneippovo sladno kávo?

Vsak, kdor hoče svoje zdravje ohraniti in utrditi, pa ob enem noče pogrešati prijetnega kavinega užitka. Bobova kava je, kakor znano, škodljiva, ker preveč živce razburja; ako se jej pa Kathreinerjeva primeša, jej odvzame škodljive učinke. *****

Vsak jo pije, ki se ne čuti prav zdravega. Posebno za take, ki bolehájo na živcih ali v želodcu, izkazala se je Kathreinerjeva kava, čista brez primesi, v tisočerihi slučajih kot najboljša, najzdravejša in lahko prebavljiva pijača. *****

Vsak otrok in vsaka ženska naj pije Kathreinerjevo kavo, ki je tečna in se prilega slabemu in rahlemu telesu, naj bo že čista ali mešana z bobovo kavo. S svojim prijetnim, milim okusom se kmalu vsem prikupi.

Vsak, ki hoče pri gospodarstvu kaj prihraniti in vender uživati okusno in zdravo kavo, naj si kupi Kathreinerjevo kavo. Naj bo čista ali mešana z bobovo, ugajala bo po okusu vsakomu. *****

Kathreiner-Kneippova sladna kava je v resnici zdrava družinska pijača, čist prirodan plod v celih zrnih, iz najboljšega slada izdelana in po Kathreinerjevem, v vseh deželah priznanem in od najveljavnejših strokovnjakov preskušnem načinu z okusom prave bobove kave preklisana. Kathreinerjeva kava združuje toraj v sebi prijetni okus ptuje bobove kave in vse od zdravnikov priznane dobre lastnosti domačega slada. *****

Prošnja:

Kdor noče biti goljufan in oškodovan, naj pazi pri nakupu na varnostno znamko in na obliko na strani Kathreiner.

Zavoji brez imena „Kathreiner“ niso pristni.

Dr. Rose balzam

za želodec

iz lekarne 47 26—23

B. FRAGNER v Pragi

je vže nad 30 let splošno znano domače sredstvo, katero pospešuje slast in prebavljenje ter odvaja počasi in lahkotno.

Opomin! Vsi deli zavoja imajo poleg odtisnjeno oblastveno potrjeno varstveno znamko.

Glavna zaloga

Lekarna B. Fragner „pri črnem orlu“ v Pragi.

Mala stran, na vogalu Spornjerjeve ulice.

Velika steklenica velja 1 gl., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več. — Razpošiljanje sleherni dan.

Zaloge v vseh avstro-ogerskih lekarnah.

Naznanilo otvoritve.

Trgovina s papirjem in pisalnim blagom

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6 (poleg nove pošte).

Usojam si prečast. duhovščini in p. n. občinstvu uljudno naznanjati, da proglašam svojo trgovino še le sedaj za otvorjeno, ko je dogotovljena njena uprava. Ker običujem z najboljšimi trgovskimi hišami, mi je mogoče imeti najboljše blago in postaviti najnižje cene. Prizadeval si bodem, da bodem imel vedno najnovejše v zalogi, posebno pisarniške, šolske, risarske in pisalne rekvizite, vizitnice, kuverte in vse v to široko spadajoče stvari.

Opozarjam prečast. duhovščino in p. n. občinstvo na svojo povečano knjigovoznico.

Priporočujoč se za obilni obisk znanjem velespoštovanjem

J. Bonač.

64 3—1

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih trdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 12 52-3

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Za kroj, brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo c. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 66 1

Trgovina s specerijskim blagom in delikatesami.

P. n.

Usojava se najljubneje naznanjati, da sva v

novi hiši na vogalu Resljeve in Sv. Petra ceste

otvorila svojo

trgovino s specerijskim blagom in delikatesami.

Istotam se nahaja najina

vinarna.

Potrudila se bova z najboljšim blagom postreči p. n. odjemalce in za-
dovoljiti p. n. goste z **izbornimi mrzlimi jedili in izvrstnimi vini.**
Z zagotovilom hitre in točne postrežbe bilježiva

velespoštovanjem

Kham & Murnik.

Razne vrste klobas, šunk, rib, sira i. t. d.

Zaloga šampanja, konjaka, rum, likera i. dr.

Zaloga raznovrstnih domačih in tujih vin.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno
zasluži sleherni ter povsod
brez zgube, ako hoče pro-
dajati postavno dopuščena
državna pisma in srečke.

Ponudbe pod naslovom:
„leichter Verdienst“ Rudolfu
Mosse, Dunaj. (747 10-10)

Kovert s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoč

Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Prvi in najstarejši

fotografično-umetniški zavod Ant. Jerkiča

v Gorici, na Travniku št. 11 (poleg nadškofije)

prevzema vsa v **fotografično stroko spadajoča dela**
do naravne velikosti. Nadalje izdeluje fotografije na porcelan,
na broše (najnovejša iznajdba), na svilo, platno itd. Akvarele,
oljnat slike posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali
povečevalno na najokusnejši način. 746 52-11

Za neprekosljivo delo jamči. Cene poštene.

Ustanovljeno 1820.

Srebrna svetinja Pariz 1878.

Castni in priznanski diplom na
Dunaji 1873.

Insam & Prinoth

St. Ulrich

v Gröden-u (Tirolsko)

se priporočata prečast. duhovščini za

cerkvena dela iz lesa,

kakor: za izdelovanje altarjev,
prižnic, spovednic, krstnih
kamnov, križevih potov, kipov
svetnikov, podob Kristusovih,
jaslic itd. po najnižjih cenah.

Ceniki brezplačno in franko.

Spricalo. Kip je došel nepoškodovan. Vse hvali slogu primerno umetniško izvršitev
podobe, ki na gledalca napravlja velik vtis. Prisrčno se Vam zahvalim za lepo delo.

V Aleksandriji (Egipet)

765 12-9

P. Rajmund Bayerl,

apost. mis. in vikar v samostanu sv. Katarine.

Svetovno ime

ruskim galošem in obuvalom za sneženo vreme

utemeljila je edino vže od 1860. leta delujoča

Št. Peterburška tovarna galoš

Pri naročevanju ne zadošča samo označenje „ruskega“ obuvala, marveč zahtevajo
naj se **edino le**

Peterburške

z varstveno

galoše

znamko,

812 6-6

in za inozemstvo le pe-
„najboljše“ gumijeve

cesarskega

terburški tovarni za
izdelke podeljenega

ruskega orla.

Na Dunaju in v provinci dobó se v vseh boljših prodajalnicah, kjer se trži s
čevlarskimi, gumijevimi izdelki in z modnim blagom za gospode.

Zobozdravnik A. Paichel

Pod Trančo št. 2, poleg čevlarskega mostu, I. nadstropje

ustavlja na najnovejši in najboljši način

umetne zobe in zobovja

brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije.

Odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem žilov. 818 (8)

Dunajska borza.

Dné 22. januarija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 95 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 . 05 .
Avstrijska zlata renta 4%	123 . 15 .
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 . 20 .
Ogerska zlata renta 4%	122 . 25 .
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 . 65 .
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	958 . — .
Kreditne delnice, 160 gld.	374 . — .
London vista	119 . 80 .
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 . 75 .
20 mark	11 . 74 .
20 frankov (napoleonor)	9 . 52 .
Italijanski bankovci	45 . 25 .
C. kr. cekini	5 . 66 .

Dné 22. januarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	146 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 . 75 .
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188 . 50 .
4% zadolžnice Rudolfovih želez. po 200 kron	99 . 25 .
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140 . 75 .
Dunavske vravnave srečke 5%	125 . 25 .
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 . 80 .
Posojilo goriskega mesta	112 . — .
4% kranjsko deželno posojilo	98 . 85 .
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 . 60 .
Priporočne obveznice državne železnice	225 . — .
južne železnice 3%	177 . 25 .
južne železnice 5%	128 . — .
dolenjskih železnic 4%	99 . 50 .

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	146 . — .
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 . — .
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 . — .
Salmove srečke, 40 gld.	71 . — .
St. Genois srečke, 40 gld.	75 . — .
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 . — .
Ljubljanske srečke	23 . 50 .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 . 50 .
Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v.	3480 . — .
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	412 . — .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	91 . 25 .
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	94 . — .
Montanska družba avstr. plan.	88 . 10 .
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	162 . — .
Papirnih rubljev 100	127 . 25 .

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.